

٢٢ - ١ صابن -
١٠ فروردین

صاحب انتشار و مدیر مسئول
ضیا کوکه آلب

آبونه شهر افغانی

تالیق: ۰۰۰
آن آیل: ۲۰۰
فروردین

هفتاده برقیقار علمی، ادبی، سیاسی، اقتصادی جمیع عصر

٣٣٨ ربیع الاول سنه ١٤٣١ پازار ایتسی ١٣ تشرین ثانی سنه

صاحب:

انقلابی سیاستی

و مرشد صفتیه نورکله نوروزه انقلابی
صبراده توکلکار ایجین الدایی اداره سیاستیه
نه او قراسی او لدینیقی ، دممو فرا-هنلک اسلامیتیه
انلاف ایدهه حکمی ایدی سوره رل .
[هُوَ مَرْسَىٰ لِلْحُكْمِ وَ دَرْمَرْسَىٰ لِلْمُوْلَىٰ]

انقلابی، منطق و اخلاق کی سیاستی ده
تناقضلر دلودر انقلاب سیاستی آکلامق
ایجین ، او توڑ سندو برخی یزم حفظه زده
قطبیق استبدیکی سیاستی تدقیق ایش کافدر
انقلابی ، هر نه زمان دوست ، ناصح

هانی اصولاری بز تو سبه ایمه بدی؟
نه نو قراسی و ار تجاع
دیلک که انکابز ناص حلینک ، نماش
ایندکاری فاصل تورکاره . قرون و مطافی
اصولاری تو سبه ایمه داری . صیمی دکاری .
انکابز لر دوشوندرک ، حاکم ایده رک
بزی ، حقیزده مضر او لان بر قایمه سوق
ایدیورلر دی بر جوق فاصل متد اشلر منده
بر حرکتی انکابز لر خیر خواهند عطف
ایمده رک نه قو قراسی به داشا قوتل بر اطمانتانه
صاریبیورلر دی .

حرب همومنی ظهر راه بجهه . امّنی
صاه لامان بر انکابز طرف زدن فرانسیس حم رکتاب
نشر ایدیادی خاپ ، کتابک ا می (سلطان
واللام) دی ، بو کتابک . انکابز خارجیه
نظراتنک الاهامه به یازد ایدیعی صور ادن میدانه
چیقدی . چونکه چاراق رو سبه - یه با لان
سلان شرط باریق ، با تلاویں هج بخت
ایمیدرک . شخصی مطالعه قیلند اورته به
قو بیور و مدامه ایدیورلر دی . بو تباک
محنوه اولدیعی مکر لر شو صور ته خلاسه
ایدیله بلیر :

ه از هنر بیانی ، او لجه . دو مدارک اتساعه
قارشی سد او ملق او ذره . و قوتل بر تورکیانک
وجودیه طرفدار دی . شیهدی . انکابز لر

خان حکومتی] انکابز که رو باطندا آتلری
او لاف (فیچ موزیس) الله (فرود) لک
همایه نه تو تاقبند ده . دلو دتفی بیلمه بیه
یوق بیدر ۳۱ مارت هزب حلب کاره
نکمیان حامه لری هب سوت . قدر کور و عنیش
بو انکابز ناص حلینک وجوده . نتیره کاره
ارتجاعی حرکت لر دو . انکابز لر ، تورکیانک
مشروطیت دو غدیعی کوئند سبزی . دادها
ارتجاعی اخنلاله « وغورمه » چالیشدیر
انکاته . مشروطیت و خاق ساکن
اصولر بی ایلک دفعه قاییس واجها ایدن
حریت پرورد بر ملت ده . مشروطیت و حریت ک
بو قداز بیونک فائدی غم ایش اولان
بومات . مامل او لو بورده . بزم عمله تمیز ده
بر صریح کی و شوینور و بزی عشر و طیوره
حریت دف . خاق . هکو . تندز او زا فالاشدیر مفه
چالیشیور ؟ چونکه ، آمان ایصر بیک
ایلک دفعه استانبوله کارک عبدالحمید ،
مسافر اولمی و نامد . صالح الدن ایوبی
تر به سنده ایراد ایتدی نظقده انکابزی
اوچ یوز میابوز اسلامت مظہر به
تمدید ایهوسی او زرینه ، انکابز لر ، مستغل ،
حر ، منکامل بر تورکیانک وجودیه
کندیلری ایخین بیکه کلی کور و که باشلا پلیره
او حالمه . تورکیانی باش ایاق بیجن نه باهی ایدی ؟
مرقیدن او زا فالاشدیر مق . بونک ایجیین ده

ایشته ، ذکر اولونان پروگاند اکنباشنه خلاصه‌ی ای بزی انعام ایچین ، سبب توستربیز هژو فراموشی ایلیزی بزه داشتا توبه‌ی ایدز کندیلاری دلکیدی ؟ دیگله که ، ایلریده ، بزی سیاھ عدامه حکوم ایسیلەک ایچین درکه ، داشتا مشروطی حرکاتلر منلا علیمند ، بولونیور بزی هرزمانه هژوقرامی به دوض و سق ایلسپوردرمش ایلکازلا اوتوز سعادتی زم حق‌زده‌کی سیاستی ، ایشته بود رجده خانانه ، بود رجده دهیتاله در ا فقط ایلکازلر ، هراینی حرکاتلر نمده ده آدانیبورلاری ، نه نصیحتلریه تورکلری آزادانه بسیردی . نهده ، توریانلک داشتا نه هژوقرات بر حکومت خانند . قالجینی ، دهم و قرامی بی قبول و تطبیق ایمه‌یه جک حق‌زده‌کی ادھاری اشایه اقتداری واردی . چونده ، اسا . تور آیاده دهم و قرامی اصولی مانلک و جدا ند . غایبه اشمشدی . نه هژوقرامی اصولی ایسیکوندن کونه زائل او لو بوردى . وقتله ، بوقوف اور وها ملتفتنه ، حتی . ایلکاترمده نه هژوقرامی اصولی حاکم دلکیدی ؟ بورالر . نه هژوقرامی به نهایت ورن اجتیاح ایکام . تور کیاده ده حکومی احر ایتنه . نه هژوقراتلک بر حکومت بیمه دهم و قرايانلک ، بر حکومت ایسالاری

رسولره بوقوف متازم فیه مسئله‌لر حق‌زده ایلافلر وجوده آتیرمیش او ایقارنن ، بوعنوانه سیاسی تقویه سبب یوقدار بوون انکازلر لک شرق حق‌زده یکانه دوستوندیک شو . بکوزمل مملکت‌لر لک حسن اداره‌ستک تائیمی در . بکاترده فضله اوله‌رق برجوی دستادشلر مزده وار . بوقلمه‌نک عمران تسب ایتمی ایچین ، بورادمه ، مشروطه‌نک ، حریتک ، خلق طاک‌تذاته تأسیس ایتمی لازم‌در . حال بوكه ، تورکلر لک دیناری و دیناری میسیلری بونصوکلرک تأسیسه مانعدر . تورکیاده . دکل مشروطی بر حکومت ، حتی . هر اعاده قانون بر اداره بیله ، تأسیس ایمی چونکه ، شیخ الامک بر قتوامی ، یا حود خلیفه‌لک بر اداده‌یی بوقوف قانونلری ، حتی قانون اسامی بی قورده‌یش ، جانسز پارا هلر آپی بره دو شوردو تور آیا . هج بزمانه ته هژوقراسیدن فور توکل ماز . هج بزمان دهم و قرامی به آیشل ماز بوسیدن دولاپیدرکه . بکوزمل مملکت‌لر دمده حربه‌لک ، قانون و مشه طی بر اداره‌نک ، تأسیس ایچین ، ولايات شرقیه ایلها استانبولی رسولره و رهیلی بز . نه هژوقراسیدن باشه بر حکومت بایله ، ایان تورکلر آرتق حاکمیت بوس بوقوز اسفلات ابدیله‌لیدرلر .

بک ماده لر ک تور گیاده و نیانکه الاعصری
والله و فرقانیک بردوات سیسته هی و خوده
کنید بکنی و خلافت ده سوکه رجده عصری
و ده و فرقانه برشکل و برد بکنی کور مادر به بوس
بو بوس ، شایر خبلر چونکه تور گل . خلافت ،
عصری دوانه تعارض ابدیم بـ جـ لـ کـ بـ رـ شـ کـل
و رـ بـ هـ ، عـ لـ مـ زـ دـ حـ اـ شـ سـ لـ اـ دـ هـ لـ رـ هـی
دـ لـ لـ لـ رـ مـ نـ لـ کـ صـ وـ دـ وـ نـ دـ بـ کـ نـ آـ هـ لـ دـ بـ لـ . آـ رـ قـ ،
اـ وـ رـ وـ بـ لـ بـ رـی بـ رـ بـ وـ دـ فـ عـ لـ مـ زـ سـ وـ قـ
اـ بـ دـ مـ بـ جـ کـ نـ بـ بـ لـ بـ رـ چـ وـ نـ کـ ، اـ وـ رـ وـ بـ لـ بـ رـ
تـورـ نـیـادـ بـیـاـکـزـ بـرـاسـتـ خـلاـصـ سـرـ کـنـیـ کـلـ عـینـیـ
زـمانـهـ ، بـرـهـ اـنـقلـابـ وـبـجـدـ حـرـکـتـ
فـایـامـقـدـ اوـلـدـبـقـ آـرـقـ اـیـجـهـ آـکـلـاشـدـ.

شـیـاـ کـوـلـهـ آـلـبـ

تـورـ لـهـ دـوـلـتـ کـتـامـلـ

۱۸

زـمـرـهـ اـسـلـمـنـدـهـ کـ جـوـهـرـ لـهـ مـقـاـيـسـهـ سـ

جـ = قـ : جـلـ = قـمـولـ ، جـرـوفـ =
قـرـيقـ

قـ = اـ : قـمـولـ = اـبـلـ ،

قـازـاقـ = آـرـاقـ

کـ = کـ : کـالـکـ = بـالـکـ ،

کـوشـانـ = بـوـلـشـ

قوـرـولـشـدـیـ . بـوـحـقـقـیـ اـزـمـیرـ اـشـالـذـنـهـ
سوـزـاـکـ اـسـوـالـ ، تـامـیـهـ اـبـاتـ اـسـمـیـ .
فـیـ الحـقـیـقـةـ ، انـکـلـازـلـ ، قـوـرـدـلـهـ دـیـسـلـرـدـهـ
مـوـقـعـ اـوـلـقـ اـجـبـیـنـ ، خـلـافـتـ وـمـشـیـخـتـ
مـقـمـلـیـنـ الـحـیـرـ مـشـارـدـیـ . اـوـلـ ، خـلـیـهـ بـلـکـ
بـرـاصـیـلـهـ ، مـجـاسـ مـبـعـوـنـیـ ، طـوـپـلـهـ «ـهـنـیـ»
زـمـانـیـ بـیـلـدـرـ مـکـمـنـ دـاهـیـنـدـیـ . اـرـمـیـ

قـوـرـمـارـهـ چـاـیـشـانـ قـوـایـ مـلـیـهـ عـلـیـهـ ،
شـیـخـ اـسـلـامـدـنـ فـتوـرـ آـلـدـیـ . بـجـاـهـدـلـهـ

اوـزـرـبـهـ . وـقـ اـتـکـلـاـوـزـرـ خـایـیـهـ اوـرـدـوـلـهـ
شـکـلـ اـبـدـیـ . فـقـطـ ، بـوـتـوـهـ بـوـتـجـرـهـلـهـ

قـوـقـلـ رـصـوـتـهـ اـبـاتـ اـبـدـیـ کـ تـورـ زـادـهـ .
خـلـقـ حـاـکـمـیـهـ وـمـبـوـنـیـ مـجـاسـ دـوـنـکـ کـلـیـهـ جـلـکـ

هـیـجـ رـفـوتـ ، هـیـجـ بـرـقـامـ . هـیـجـ رـنـخـصـبـتـ
بـوـقـدـرـ . آـنـادـولـهـ ، خـاقـ وـارـدـوـ ،
بـوـبـوـکـمـلـتـ مـجـاسـنـهـ اـطـرـافـهـ طـوـپـلـهـ وـرـقـ
وـاسـتـانـبـولـدـهـ کـ خـایـیـهـ اـیـهـ شـیـخـ اـلـامـدـهـ

اـرـادـهـلـهـ فـنـوـالـبـهـ هـیـجـ دـوـلـاـقـ آـصـمـاـهـ »ـقـ
حـاـکـمـیـتـ مـایـهـ اـسـاسـیـ دـلـزـمـدـهـ چـالـیـشـدـیـلـهـ
وـطـنـهـ عـامـیـتـیـ ، اـسـتـقـلـاـقـ ، حـرـیـقـ

تـامـیـهـ مـوـقـعـ اوـلـدـیـلـ . انـکـلـازـلـ بـوـاحـوـالـیـ
کـوـرـدـبـکـهـ ، بـرـتـورـلـوـ کـوـذـلـرـنـهـ اـهـنـاـهـ بـیـوـرـلـدـیـ

بـوـحـرـ آـنـثـلـهـ مـوـقـعـ بـرـحـوـهـدـنـ ، بـرـبـلـوـفـدـنـ

هـبـارـتـظـنـ اـبـدـیـ وـرـلـدـیـ ، فـقـطـ ، بـوـکـنـلـرـدـهـ ،
شـکـلـاتـ اـسـاسـیـهـ قـانـونـهـ هـلـاـوـهـ اـبـدـیـلـهـ

۱ - **ئ** : ایوا - بیوا ، ایکدیر -
بکدیر و بیالو آغاچ ، ادرکر - پرکر
ایبال - بیال [(۱) آذربایلرده ، (۲) دیکر امجه، لرده]
ج - **ز** : الجانی - فلانی ، قالاج ، نالاز
ج - **ش** آنچار - آونمار
ف - **ب** : فارساف ، بارساق ،
وارسانه
ق - **ت** : قالاج - نالاز
د . **ت** - **ز** : اود - اوذ و
اوچاق - اوذاه
غ - **ف** : غنه - اندانت
ذ ، **ز** س : تودوز = طو-ون ،
تسبیح . تسین ، باسانه = بوز اووق و
قاڑاق = هله
آ - او : بازاووق = بوز اووق و
باذ افشار = بوز افشار
ق - **ك** . قارا = کرای ، کور ، قاراٹا ،
قورغان - کورغان ، قازاق - کشک ، قواناد -
کوشان
ذ ، **ز** - **ئ** : اوذاه - اویون و
تودوق - تویون
ذ - **د** - تودون - تودون
غ - **ي**ها - یالاک ، قونقرام - قوزراهم

ب - و : بولاق = وولقاده ،
بولاق - وصلاح، هار-ساق - هار-ساق ،
ایپیر - آوار ، سپیر - سوار ،
غ - ه : او-هه-لاق - اورات ،
نموده-لاق - نویان ، قاچار - قایان ، باز-لاق-لاق
(باز-قایان ، بوز-لاق-لاق)
ل - ر : نالاز-طراز ، تواو - طوضوله
خ - ه ، خ : قافان - خان ، قاهی -
هانی ، قلاچ .. خلاج ، خاجانه ،
قاراق - خرخ ، اورقوون - اورخوبه ،
قوف - هوون ، هیون-خون ، توکار - توفر ،
آقر - آخرور ، قانوز - خانوز [(غ)
حرف چکیا-جهجه ، (خ) آذری لجهجه ،
(ف) سلچو-تجهجه مخصوص مدر]
لو - خ : آنفه - خنایه ، زکن -
تارخان - تارخات ،
ك - غ : اورلا - تو-رغمود ،
تو-نفر - نکز ، چکان - چخایه ،
خ - غ : کارخان - تارخانه ،
غ - و : آغیل - آوله ،
آغچار - آوغدار ، تاو-غاج - تاغماج
ف - غ : آغا - آلا ، بیرغز -
خر-جز(خرمز) ، (فو-ریمان ، فوری-مان) ،
ب - ا : بغراف - او-فراف ،
بولاق - او-لاح

آنماکات - آمات ، سلفر - سالور ،
اوینور - اوکور
ق - ق : فرشان - پوشی
ذ صہ اسٹرلندہ دا خدل لہ مقایسہ سی
اوق : اوغوز (اوق - اوز، بزاوچ،
اوج اوق)
اوک : اوکوز (اوک - اوز)
آنا : آنا اوزا (بابا مشیری)
ایہ : ایہ اوزا (آنا مشیری)
ار : ار صاری، اردوظان، اد طوفروں
باز ، باس ، بوز : باز ھاظھر ، باسیل ،
بوزاوق ، بوزافشار ، بیوزدھاں ،
بلک : بکدبل (بلکتھ) ، بلکافشار ،
بلکتھ .
باھی : باھی سونھور ، باھی اولنجد
(بیات) بایقال (بای کول) ، بایغوش .
آق ، آق قوبونل ، آق نہ ، آق قوم ،
آق او ناغ ، آق سونھور ، آق چار ، آق
کاز (حاکاز قیرخیز لری ، گازاقر)
کارا : کارا قوبونل ، کارا نیر غز ،
کارا خٹائی ، کارا ٹانڈ ، کارا بلک ، کارا
اووس ، کارا قامیق ، کارا قوم ، کارا
او ناغ ، کارا چار ، کارا آقچع ، کارا
چچائی :

قیزبل : قیزبل قوم ، قیزبل او ناغ ،
قیزبل لاما ، قیزبل آرسلان ، قیزبل ایرماق ،
قیزبل تورک (قیرخیز لرک ددهمی)
کوک : کوک تورک ، کوک بول ،
کوکن ، کوک ناکری ، کوک خان .
صاری : صاری کچبانی
آننوں : آننوں خان ، آننوں او ردو ،
آن توپ ٹاھ
آل : آلیو نڈلخ ، آلکیلہ
آل : آلتاسین (طوموز) آن توپ ،
آل نامی .
آلغا : آلقا اولی ، آلا ہولوک .
بیشل : بیشل اوکوز ، بیشل ایرماق
اور : اور توپ ، اور قدر ، اور نکن ،
اور مان ، اور خان .
باش : باش قورد ، باش آغا (باشا) ،
باش افندی ، باش اسکی .
کول : کول تکن ، کول ایر کونه .
ابل : ابل دکر ، ابل خان ، ابل بکلی ،
ابل خاری .
کون : کون اور راج .
آئی : آئی جیچھے .
کور : کور بونا ، کور خان .
ایچ : ایچ اوغوز ، ایچ بور ٹوق .
ایچ ابل .

غورموق ليل

— ۹ —

آسورد نازير ايل (غوب بوب) [*] آن کدی.

(دربا) و (کېرىخى) او زرنده تکرار مارمۇيە
كېرىشىدى و (دام داموزا) او كىنه قادار
كىدى . (دام داموزا) دەك يېڭى كېلىك
فوتك آلتىبوزى، بىر جوم ائمانىنده محو اولىش
درت يوزى دە ايمراطورلۇك الله حكمىشىدى .

آسورد نازير ايل بورادىڭ آلدەن اسىرىلە
(آميدا) او زرنده دوندى و بىشىر ئاسو سو لە
ماقاومتى قىرقىق و قارشى ئەلتىرە هېرت اولىق
او زرە اسىرىلى شەركى دبوازلىرى دېپتىدە
كازىقلادى . فقط شەر و تەبدىدە اھمىت يې
و زەممەش ، مىداھە خصوصىنە امىسلا
كوشكالك كۆستەمىشىدى . شەرى زور 4
آلاما ياخىنى آكلابان ايمراطور محاصرى بى
زىك ايدوب قاشىبارى يۈڭلۈزىنە دالدى .
اورادە (طوبىز اوغر لابىتىدۇ) كە مەرىي

[*] غوب و: حضر و نەڭلى و لېچىنە
۳۰ تەلەم تەقدىر ئىمال ئەر ئەرلىن دە بەلەن سوپىنە
(صاروم) دىيان قولنىڭ منبع ئەر ئەرلىن دە كە
(قوپ) كۆپە او مەلە در، اورادە (مرىك قوب)
دەيان بىرىشىدە وادردە تەقىب اندەيان بول
بىلى او بىلپور .

دېش (طلانى) : دېش او غۇز ، دېش
بۇرۇق ، دېش ايل .

اولو : اولو بوز ، اولو قالاز .
اورەتە : اورەتە بوز .

ئوچۇڭ : كۆچۈلۈبوز ، ئوچۇلۇ قالاز
قاش : ئاشقانى ، قاشار .

تار : تازمول ، تارخان ، تارىخات ،
تارىم ، تارانجى ، تاراق ، تارلا .

اوج : اوج او ق . اوج فورجاڭ
دورت : دورت او لوس ، دورت
بوجاق ، دورت يول .

بىش : بىش بالق
آلق . آلق چوب ، آلق شەر
بىدى : بىدى ئاردەش . بىدى يات، بىدى
باباجىن ، بىدى كۆپك ، بىدى اتا
سەڭر : سەڭر آغا او زا

دوغۇز : دوغۇز او غۇز ، دوغۇز
آتا او زا ، دوغۇز او يەغۇر ، دوغۇز ئامار
او ز : او ز او بىنۇر

بىكىرى دورت : بىكىرى دورت بى
او زوز : او تو ز ئامار

قرق : قرق قىز (قىرغىز) . قرق يېكىت
اوچىبور : اوچىبور يېكت

ضىاكولە آلىپ

بی‌ایمی‌طور او را توبیخ آشندی علیه نگه داشت
ایهم حکم هر تور او حر کناردن چو قصاق نیوز
واونکه فرالی (رنجی شاد دوری) ابه
خوش چشمکه چالشوردی . من ایک
صفر ده اور از تو حدود دینه یا نامش ایکن
چار بیش از دن هودت اتفق او مسنه که سبی ده
وایدی

برنجی شاد دوری نک خانی (آرام)
(فاری فرالی) عنوانی آله رق آوری نک
او طرف لرده عنعنه کندیسته و اسال بیلدیکی
پنسه ری آنوریه علمیه نخربیک ایتمی او زرینه
آدو ، ناد بر امان ، ماسیلری سرعته نادیمی
ایلدیکی زمان به . اور از تو بید چاهند
چونمش ، بورالده باشی بلاه سو قافق
ایجین بیری به دونشندی مستشر قلرده
(همان) آوریه نک بور جستنی پل حلق
اور رق اور از تو مک بویوس نه عطف
ایمیبور .

آنوریه نک اور الده هیچ بر توجه الله
ایقدن بوله کرمه همی او زار تو نک نفوذ
و توقی آرنیمش و آور دماز ربال الد حوا
کوره ف پنسه لر بنه اور از تو نک محربکیه
نکار آیا فلاعندی .
آنوریه تمننده آسور ناز ربال الله خلف
نولان اوچجه (سمالار) زماننده

اولان (عودا) شیزیق ، شندیس نه اطاعت
بیندر دی ، طوبلا دیش آنچیکه اسرمه
باخته دوندی بواسیر لری (کالع) اطرافه
امکار استدی آمیدا مرا فده . نک نجسی
ما خذ مند . بازیبور . او به آکلاشبلیور که
بیهود طور آمیدا بلرک آردزویی اس-عاف
بیبور یقند امشدی . ارتق فوموق آوریه
تابیتندو قور توله نک شمدیک امکا میزانی
آکلامش و نه کندی مل حکمدار و دیسلریه
آوریه نامه ازاوه اولونقه باشلامشدی .
آسور ناز ربال الد صوکرا فوموق تو رکلری
آمور بلر (اور اقو) بدکاری (ارادت)
فر المغلبه ره نس اینشلر وابج هوت ره نده
از بلده نک اینجین پاک دهنده اور این بجهور یقند
المشادی .

بوزمانه فوموق اهل (کونداشی) [۱]
آدل بر فرال طرف دن اداره اولونیور لر دیه
آرادات داغی اطرافه و (بیهنا) [۲]
حوالیسته فائس ایتش اولان اور الو
حکومی آسور ناز ربال الله باکلور فوئشدی .
[۱] دورت عصر اول (هشوب)
ظرزینه یا قین تلغظ ار لاحد اش قه شهدی
(اشی) شکله کیریور که جالبند قندر .
[۲] بیهنا : وانه رکه (دوسپانا) :
پر لردی .

بیت آدنی هفتاد و هشتم قومو قاری خاک الدینه
شماست بکر متفق ارامنه و اورارتو
حکومتی و مستقل قلاان اوته ک نایره
قرالریله اتفاق ایتش و قیشین بنه طول بار سبه
کیرمشدی . (ق . م ۵۰۲)

فقط سلامانسار ایرانی یل طول بار سپی
یکدز اشغال ایده ک قرال آخونی بی قولگریه
برابر برداها فرانک غربه بو سکور مدیکی
صیرمه ده اورارتو قرالی (آرامه) ده تمرضی
برخایش مقصدیله قیمدادنده با ششلا دیندن
سلامانسار بیت آدیفه ایش لری بینی مادری
شماهه دونمکه بحضور اولیغه و پک یوگه بر
سرعته فوموق اینجندن پکرکه نایره ب
چشمدی [ق . م ۸۵۸]

قومو قتل ایک رقیب آراسنده بیله حلتریف
شانیرمشه ، فقط آوربه نک ایک سلطنتی
دوشونه زایم امپراطوره اطاعت ده دوام المثله ده ،
و سداقه تنجیمه ده (کونداشپی) . دیگر
هیئت حکم الدینه بکه آنژه ایمپراطوری
نزدنه پک یوکسکه بر موقع لازمی
و ایمپراطوره عقد ایادیکی حرب مجلس نهاده
و نکده دلی سو راهه باشاناعتدی

ایمپراطور (نهذیف) [۴] ای بازدق

[۴] مُذْكُون : بری پیشیبور .
 ایمپراطورک قومو قدر سو ترا تهیب استبکی
 یول بلی دکل

و کاریش قفلر وان تو لانک هرینه و حنو نه
 یالیمش و نیمه ده آردایا) [حو ۱۰]
 اورارتو نک حکم و نفوذی ایش آبرمشدی
 ناری بک اوربه نی طائیمی تشنبه ده .
 بولندیفی وزمانه الجزره نکه ض ب طرفاری ده
 کاریشمث و (بیت آدیف) پرس (آخونی) نک
 اداره من آلتنده کارغه میش (۳۰ ایاس)
 و مهله تو (مالاطیه) رفس لرندش و فرات
 هرینه ده بر رکاج لوچوك هیبت حکومتند
 مرک او له رق اوریه علیه نه تشنبه بدین
 اتفاق قومو قاره داخن اولمشدی .

فقط سلامانسار ، کندی افاده سنه آوره ،
 اورارتوه اویان پرسکلکری مرعنده یوه
 کنید کنی صوکای متفق او زینه بورومش
 قرال آخونی بی باختی او لاد طوا بار سپ
 [بیره جله] حوارنده بوزمش . فرانک
 یکمش ، قارغه میشی ازمش . بوند اورکن
 دیگر منافقه ده حال دندسنه اطاعه بحضور
 ایقشدی .

هیبتک بیت آدیخن آیرمالاری
 انتاج امنیه غایب نمیجه نده قومو قدر متفق بله
 بر لانکه پک ده ورکیه تابع اولمشار دی .
 [ما پروجاه ۳ صحفه ۶۶]

آوربه ایله عبار زده دوام اعلک ایستین

[۳] آردایا : مراد صوبن در .

فقط سالما ناسار او را راقر دز خود نمایه اونی ده
 (شناصات) [۹] و اوردو سیله اسیر
 اهدک (بیت آدینه) غر الفی آرقی بر مال کاهه
 شکایه آثری به الحق المنشی
 اوج چن سالما ناسار (ق. م ۸۵۴) [۱۰]
 سوریه به نه ایندیه زمان قومی قرالی
 (کولداشی) نک و هیکر هفت قرالی به
 برندگه فرات امارنه ایپراطوره التحقیق
 ایلدویه تورولیور و (قارقار) او کنده
 مفلویه لنه تجهیزه نه، بو فره مو جه دی او قوز
 پیکرد آذنی اولیان و واریله محاربه
 آربابه برقی، او نجیلیه و منز افیلیه احتوا
 ایلین قومی اوردو نگهده اشتراک ایلدویک
 ظن اولو نیور [۱۰]

آوربه اعتراف اینکه ایستاده مدبک
 قارقار مفلوبیه اوزرینه آورده بیچو و بکی
 و لادردیل چشم شدیه بتوذ هفت حکومه تاری

[۹] شناصات: روم فامدر کمالا خرمه
 یونانیلر جوابه پکید معاشره (زوغما)
 دیشلر دی

[۱۰] ایلدویه کوروله حکدرکه ما پارو
 (جلد ۳ ص ۲۷۰) قومی اوردو سیله
 موجودیه ۱۵۰۰ حرب آربابیه، ۱۰۰۰
 سواری ایلدویه ۲۰۰۰۰ او قیچی و مزرافر
 او لهرقی قند اقتصاد

پکید کی لری سیفرق، اور ته ای قانه و باهه درق
 آرزا باصوی ستار نه نهندی (و خی) [۵]
 (ایهف) [۶] با خلا نهندی اور ارتونک
 با خنی اولاد (آرزاشقون) [۷] او زرنه
 دو غر بیو و بیشی آرینه دی، فرال (آراس) ی
 (آددوری) [۸] طاغدی کی اور و کاهدی
 با صبر ددی، فرال خزه دی آربابه بی،
 حب مخادرین کامله بر افراد زوره
 لاجیل ممشی، و فر هب ایپر طوره که
 ددشدی (آرزاشقون) اور بیهوده و می
 هار خنی خریب المدی مظہر ایپر اطور
 قرالی تقبیه واریکس، بیرو دری
 (بناییں حوالیه) او زرنه با خنیه عودت
 المنشی

اخوند اور ارتونک بو مفلوبیتند
 اور که شر آور بیهی طایی اقداده دوام المنشیه
 [۹] بو نگاده زمی اولدیلی
 بای دکل.

[۱۰] دایهف: در ممکن بیلکه کول
 داغل بنه قدر حوالی در.

[۱۱] آرزاشقون: مأخذ من رخر بطه.
 سند، برق (سبیمه داعی) پیشه بقیه
 کوستیه و بز (ارجیش) ظن ایلدویه رزه.

[۱۲] آددوری داغی: سمعان راغی
 اولدیلی، آکلاشیلیور.

ویرگولبریق کممش و قاشیاری دهکه قوموق پراسلر بله طول آینه دهکه آرمی حکومتی ده آنور بهه فارشی آجیدن آجینه عصیان ایلش دهی ایپراطور جو فارله قام بر سنه اوغر اشمش . فقط دیلات آنور بهه سواره نلکی طانیمه او ذریه همایت بدها غایله ده آزدیه جیونه دورخنه طافامشله دهی .

خلالص

— چیقاچق او لان کتاب —

بو هفتہ کان هنرلرده - فازی باشا حضر تاری - یونانیلرک آنادولوده افغان استدکاری ظاهرلرک . سیدقلاری شهرلرک . توڑ، و دوماهه قلب استدکاری فصیبلرلرک شو قاق او رته سنده برآفده فارسیل و قائم چو جو قلرلرک جنکلاری فلاکنی برآتیب شکلند . یازمه به خالدہ ازیب خانله بعقوب فدری . فاح رفی . بکلاری مامور ایشاردر .

بو کتاب ناسل او لاجق ؟ متارکه نله ایله و قارا کو ذلر نده بو اوج حسانی اسلوب صاحبی استانبولک باختر ندن صیزا . آحیده بیه رو حله درینه کار ندن قو پوپ کان . صدمینه یازدبار . او زمان استانبولک هوامی منظمت و احترامله چانفالانیور دهی . بو مجاهدلو

فاجع رفی : حجارک نهایمنه چو لار نده

هکس بوقار سزلانی اچنده آور و هادن عدالت بکار نن یونانیلر از میری اشغاله استدی بوسال آنادولونه غایقی ایدی . تردد اچنده تقاض ایدن کنجلاک بوبویک حمله نک دعشقی اچنده صارصیلدیه از میر سمن آنادولو نامل یاشیلر بیه دی . بوسوالک باش ده لاندیر بیهی جو اینه دوشوند بکج، قابیزده کیند بکه بوبین . نیشلین بدردک آخیده بیل قباوبوردق . او زمانه یونانیلر از میر ده که شیع ظلماری بپبور . قاجا بن حائله لرچ، للرد، داغ باشنده ایله بیور دهی . تا استانبوله قادار کیده بیان بو ایکلیدیس . بعقوب هدریک حسانی مامی حواب و برو دهی . بوملی ولاکنله علامه ازار او لما نله قیش او رته سنده چوله . اچ . جو للاف قانش انسانه . آجیانان بپسازله اگ آغیر لمندی با غیر بیو ده

کامه‌لردنی بحث امده‌جنه . و نسادن نسه ،
عصره‌ن عصره استقال امده‌جنه اولاهه
بو اذتاب او بیانکه ذهنی اینچنده بولوفاز
برایعه کار ، تاریخ اینجن ده اک شمولی
واک صحح بر مأخذ او لاجقدر .

علی ترهت

تاریخ :

ملتزمک تاریخی نزهه دن باشلار ؟

تورک طالی قاپت نیشند آنادولو
تورکلرینک تاریخی یازارکن ، بوون تورک
تاریخی . و نک ایچه سوچق دوغرو دکدر .
میلا . نوک تورکلرله قیرخیزله آیه
تاریخنی وارد . آنادولو تورکلری ،
نه کوک تورکلر دندر . نده قیرخیز دندر .
بی ایک اوروغله خارجنه (تالار) اورونی
واردر . ابخته آنادولو تورکلرینک اصل
اولان اوغوزل بو تالاز اوروغندندر .

مالازل . چینلیده (یهنا) آدی و بزرگده
بو کمنک پار دیبله . (جت) و (ماساجت)
اور و فارینکله . (تالازل) اولدیس اکلاقبیلیور .
(ماساجت) بوبوک جت دیکدر . ذاته
مالازل کده (اولوتالار) و (بوجوک تالار)
قسی ملیف مخنوی اولینی دیوان لئانک

یافان کاووران - آتن و ولشی - بچده
بوزلری ناصیر لاعنس آنا و اولیا . بورمانلر مک
متقبه‌لرندن بحث استدی .
کوچوک فقره‌لر بچده اک بوبوک
در دلا طاقت آتیران اضطرابی بیازدی .
خالده خانم : اسراف اتشده بر آملک
شکننده تصور استدی ، قابی ایکله‌لن
سوژله استقلالی توستردی .

اوچ ! غاره پاشا حضرتله : بو بولك
ماجه . مک تېپنی دوج آزىدە اسلام بکا . تو امع
امگله نه قادار اصابه . بورمنلر چونکی یفلان
ممودوهرلک حراب اولان بیکلر جه دیمته
بنالرک ، امامز ، نابامه . قالمش تیسلرک حالی
اک یاقیند بونلر کورمشردی . بوونه
بر عرومیت بچده دیباکه معاونتے مظہر
اولان بونانیلری آنادولو بیکه ندی
او آنادولوک : ین سفر نهذ نابونان
حریته قادر چکمه بیک الم کورمه دیکی اضطراب
کلامشدى .

طیپنک مهاكله دلو سولانیف
اور و پانک ریاضی دوشونو شلر مک پالان
مورو و جانمز منطقی آنادولو بیکمشدی .
پاریلاحق اولان آتاب : بوبو ظفرک
مری ها ماریله . بزی ندنه کلن و حشی
بونان سوردولینک پايد فرقی نهایقىز

بوقیلز لاده بوقلماده مل اخاضارین بیهاقش
اولدیغنه گنچه هم بودقدر . ناصیله کوکوک
توردکله تورکشلرده بوراده مل اخاضارلارین
بیراقدارق ساکنی باقمه البره دور ایندیلر .
تاازلارلا خربده کی احوالی بومتوان
او زرمه پکرکن . مدوستالک شماشنده او طوراف
شمالي ما لازلرده بر طاق حاده لرجیقادیه و رلزدی .
داها آوارلر زمانده ، آوار ایامخانلنه
قارشی ایلک دفعه عصیانی باراغی قالدراده
شمالي تالازلر او لدی . (بوز قورت)
بو عصیانک رئیسی ایدی . تالازلر ، آوارلر
قارشی موفق او لشکن . هم عجیب زاده رله ،
هم ده کندیلری کی او ادارلرک اسیری او لفاف
کوک تورکلر ، آوارلر . یاردمیم ایندیلر
و تالازلری مفاوب ایندیلر . کوک تورکلرک
رئیسی (تومه) بو خدمته مکاتات
او مارکن حقارته او غراجه ، نهایت اوده
آوارلر کارشی عصیان ایندیلر آواره مولتک
حیاته نهایت بردی .

تالازلر . بیوکره توك تورکلرک امارقی
آننه کیمشلرده . بونارده ایندا ،
دو قوز او خویلر . کوک تورکله قارشی
عصیان ایندیلر (تورکان) فدامنه سنه مجرت
ایندیلر . اوراده او بیورلره لاینادری
(او بیور - دوقوز او خویز) مدنیتی

خریطه سند . تکرولور . ماصاختلرک حکمداری ،
کیه خسر وزماننده (طوسیس) دی . طوسیس
او غانلک آدی (اسپریاب) دی . هنوز دوسنم
بیکانی خالص بد (افراسیاب) عنواننک
مو (اسپریاب) بن کلید کنه قائدی .
نالارلو سو راده هیونخ ذو تورکلرینک
تشکیل ایندیکی ایامخاننکه نایع اولدیلر
ایامخاناق (آوار) لره پچجه ، بونارک نایعنه
یکدیلر . فقط ، آوارلر دورنده ، تالازلرده
بر شعبه هر به کاهدک . ماوراء الهردیه ،
(افتالیت) بعن (آق) دولتی تشکیل
آورولالیلر بوناره (قهونار)
آدی . و برد لرسده یا کاشدر .

ایامخاناق کوک تورکلر . پکجه ، افتالیت ده
استغلامری ظائب ایندیلر جونکه کوک
تورکلر ، ماوراء الهردیه . استغلام کاهدک
آفتالیت دولتنه نهایت بردیلر . افتالیتلرک
رئیسلری (آوار خانی) نایبه ، آوزویه
کاجدیلر . فقط ، ملتلا بیوک کندهمی
رلنده کالدیلر . ابن خلدون (قالچار) اک
ماوراء الهردہ قالان بو افتالیتلر بقیه شی او لدیغنه
بیه سیلدیشیور . ذاتا (قالاج) کلمه
(تالاز) کلمه که صرف بر شکنندن عبارت
دکلیدر ؟
قالچاری ، و قیمه ، ساشارله

سنه ميلاده بسنده کوك تو دکاري مغایوب
 ايمد و ز ايملاخانلىي المرنى آنده بول و سه لينقادف
 بالغاش کوله قادر بوبولك برخاناق وجوده
 كتير ديلر . فقط . بواوغوز خاناق
 ۸۴۱ ده (هاگاز == آققار) لر طرفند
 مغایوب ايده داری . بومغایوبت او زينه
 شهالي اوغوزلار برقسمی آور و راهه بنده رله
 اور اراده پچنه کارله برشوب (زومان) ملتف
 وجوده كتير بار (۸۹۴ = ۸۹۹) .
 دبکر برقسمی کاشفر قطمه نه کارکوا وارداده
 قاراقلىر بجهه سى ئامېقى آلتىه آڭارق يە
 برخاناق وجوده كتير ديلر . مسعودى
 بواشفر خاناق (فارق خاناقى) دېرىۋەدە
 جاتىپير ئامىلە دوضە دکادر . في الحقة ،
 او ناطەدە قاراقارله چەڭلار و هاسكار داها
 اوں بمحتمە تشكىل اتشاردى . بمحتمە
 هاراق ، آدى و بيلەرى . کاشفر
 خاناقى بمحتمە ئاداره يىدى خاناق
 (قاراقلىرى اداره ايلى خاناق) معناشە
 اولىق اوزره بولادى آله بىلەرى . بوندۇ
 باشقە ، او زمان يازىپلى تۈركىچە او بىغۇز و کوك
 تۈركىچە ، او زمان يازىپلى تۈركىچە او بىغۇز
 بوندۇ باشقە ، او زمان يازىپلى تۈركىچە او بىغۇز
 شرق تۈرگەمىنى ايدى . فقط . خاناق
 مفسوب اوادىيى ايل (اوغوز ايل) ايدى .

وجوده كتير ديلر . بوملت ، ابتدا (بودا)
 دېنى قبولك ابتدىكتىپ ، او زوقى مدت ،
 عجذا ، مرنىز ، آرىچە يالدىلر . دوقوز
 اوغوزلاره قارشى ده ، قارقلار عصان ايدە و ز
 غربه بجرت ابتدىلر . قارقلار ، چەڭلەر
 وها ، اكارلەدە بىلشەرك برمىتىدە تشىكىن
 ابتدىلر . ساءھابىه ، بۇنار کاشفر قطمه نه
 (قاراق) ئامىلە قوتلى بولت وجوده
 كتير ديلر .
 نالاز محتمە سندۇ دوقوز اوغوزل
 آورىلدە قدر سوئرا ، نالازلى بىنوك توركارلە
 تابىقۇ او درلەندى آنەنچە پايشىپلەرىدى .
 نالازلار ، سولك زمانىه او زېشىن الله
 آرىپلاشىلدى . بواپلەرك اىمەد . (هاى هو)
 لەرى يەنچە احدا دىس او لار شهالى اوغۇزلىرى
 ووردىكىزكىي ، (بار نوا) ، (قورقان)
 ايللە بىنە ده كورپۇز . كوك توركارلە
 اشتىبابو ايللەچار پىشىدىنى او رخۇن ئتابەلرى
 كىستپۇر . بوندۇن باشقە ، (كىپ سە
 ئېچقان) . (يەسى = باسلە) ،
 (بوقو == ساقو) ايللە يەنچە كورپۇز ده
 دبکر ايللە كاسەللىرى شەمدەتك آكلاشىپسىپور .
 كورولپوركە نالاز محتمەسى ئابت
 واندر ، بومحتمە يە داخل بوا نان
 هواي هولى يەنچە شهالى اوغۇزل (۷۴۰)

اوئچ ایجاد ایدر . نیوولنک سبجونیق اویهید (چنه) ادیق و بینکی آنی، آنادونو تورکارینه (چیناق) عنوانه و بروردی بو تمیرلرله هر اکبی ده (سرحدهایسی) دیگردر . اسخ (جت) و (مساج) اسلمی ده بو همانه دلات ایده پایر او حالده چیناق خان (سرحدخان) معناست ایدى ایشه، اسلام اوغوزلرک ایلک دوای، سالوربویانش تشكیل ایتدیکی مو اک ایکی وورکن دولتیه ده بو دولته، اوغوز مخنمه می ده قاراق مجتمعه می کو اریجه بر بافویه نابهی شبهمز بو بافووده الور بو نندی ساچوق . بو بافویه قاشی عصیان ایهدرک اوغورلرا بو بولک بر قسمی آلوپ سامانی دولتک خودبته داخل اویدی . ایشته ساچوقدولنی بو قاجاه ده دوغدی .

ضیاکولک آلب

« دارالاياته بر نظر »

ساغلام بر ایمان الله تأسیس اولانه و دیار بکرلر اوروفه قاومی حواربی سوبهان و مین مین شعبد باورولرینک عباته بیهی کامینه واوفلری کرک علم و کرسه صفت

با اوغوزلر قلاجر و آفاج اری آنی برل قورلک قبیله لرله قاباشه رق بر اوغوز مجتمعه می و بوده تقریب مشدی، خلاقاته مک منسوب او لدیفی بوی ده (سالور وینه) ایدی . ساججو فقامه ده، صحائف الاخباره، تو ریخ اوغوزیانه، و سائر قاریخه ارهه بوجهه هصرحدر : سالور بفر خان زمانه ده . (بهرت ۳۴۹) بو توف قارلعلرله اوغوزلر اسلامیتی قبوعه ایتدیار [بعضی متعار ساقوق بفرادرلر سده ساججو فقامه ده سالور که سوکی واونفوونه ده ذکر ایدیابور] قادری و اوغوز تمیرلری بوراده بر مجتمعه می افاده ایدر . قاراقفر بجهه می هوغوز ابلدن سرکبدی . اوغوزلر مجتمعه می هه بر جوق ایلاری مجنه آلمشدى . سالور بو غرانه، اسلامیتی قبول ایدن بیوک قورلک کنه بنه (تورکان = نورکه بکرمهن) آدیجه بری . [محمود دکانه فرزی قورکلر قاراقفره اوغوزلری محتوى او لدیفی بیان ایمیور] چندنه باشنه، سالور بو غرانه . (ایلک خان) عنوانی حائز او لدیفی دی، (آمدی مذیه) پیکدیف ایچ آد داهه الدی . بر بحیس می (قارا خان) درکه مغولستاندن مغلو باه جیله رالدیفی نوسته . ایکمنجیبی (چاق خان) درکه بجهه دوضرومی (چیناق خان)

بولنیبور و بولنیبور او له جقدی؟... مع طافه
بوزوالی یاورولری او ز او لادی کی
دو شون، او نلارک احتجاجلرین تامینه خبرت
ایین ذواتک وجودلری حد او لسو نکه
اکسیک دکل . بولله او لقه بار کوکل
بو لرف خلفک آز جوق بولوارولرک مشغول
او لسی و او نره مع او شده بو او غصی
آزو ایدیور
دارالاستامک مینی مین ساکنلری آپنی
بو سوکه یاش به جفلر و پتشمجلکار در .

۳۸ - نشرن نام

دیمیر

او قویانلر دن رجا

لطفاً شوابک یا کاشانی دوزه انتیکر :
۱ - ۲۰ نجی صابی نک نجی صحیفه سند
فوموق ایلی باریس نک آلتندک رقم
دکل ۸ او له جقدر

۲ - یه ۲۱ نجی صابی نک نجی
صحیفه سند (او لک هفته او فودولدین)
با زیلان صحیفه ۲۰ نجی صابی دک ۷ رقی
فوموق اینی نک ما بدی دکل در ۱۹ نجی
صابی نک ۱۱ نجی صحیفه سندک رقی
فوموق ایلی نک ما بدی در که ۷ رقی فوموق
ایلینک باش طرف دیگدر .

اعتباریه علکته نام برد منو او هرق
ینه دیر مکه خادم بولناف دارالاستام ایین
خلفک ایک آندک مظاہر کی کوشادی :
سانکه سو فک حکوم بر شاهنک حرمل
الماعلینه بکر، بور .
عجب وطنک ، مانکه لامت و سعادتی
او ضیونه ، احتمالکه یاورولرک نواز شریف
بیه دو هادف وبا او سعادتی هیچ ده طا اعداف
ابدیت کاریهاق بولک بولیک و چوق معزز
شید بابارک بزره بزر دریه او هرقی
براقه قلری بولنیبور کیل یاورولرین نه دن
پابوجقا او نو نیبورز ، او نره ، بیک امکرین
او فوت دیره حق برد منو باها نه دن
او له بیورز .

خلفک ، دارالاستام یاورولرک
مساعیلری هر کوف ، هرساعت کیدوب
کورمه ری نعی او لو نوران مع النائب
بی خدم و صله علاقه دار بل آزاده قصادف
او نیبور .

دارالاستامک بیاض دیوارینه بولک
بوبنیله آمیمش ، کوکنده تو باحق و رکوری
طوبایه حق و باوره حوقرک - داو بک
جزف او لسو ود - میشتلرینه باره عی
دو قورنه حق مین مین اهانه تو طوسی زوارک
عنایتلریه هفتداری جه بیهوده بره اشتارده